

VIII. MEDZINÁRODNÝ HEGELIÁNSKY KONGRES V BERLÍNE

Do tohoročných osláv 200. výročia narodenia G. W. F. Hegla sa zapojili oba nemecké štáty, aj keď každý osobitne. Malo to určité opodstatnenie, ktoré spočíva nielen v tom, že všetci Nemci si chceli uctiť pamiatku svojho veľkého krajana, ale aj v tom, že Hegel mal do činenia s oboma časťami rozdeleného Nemecka. Narodil sa v Stuttgarte a v demokratickom Berlíne je pochovaný. V Stuttgarte usporiadali mesto Stuttgart, heidelberská Akadémia vied a Medzinárodné hegelianske združenie (Internationale Hegel-Vereinigung) už v júli t. r. hegeliansky jubilejný kongres, ktorý trval od 12. do 15. júla a na ktorý nadväzovali ďalšie podujatia týkajúce sa Heglových osláv (výstava: Hegel — život, dielo a pôsobenie, výstava Heglových spisov atď.). V NDR sa usporiadala hegeliansky kongres v dňoch 200. výročia Heglovho narodenia a trval celý týždeň: od 23. do 29. augusta 1970. Usporiadali ho Medzinárodná hegelianska spoločnosť (Internationale Hegel-Gesellschaft), Nemecká akadémia vied v Berlíne a Humboldtova univerzita v Berlíne. Treba však povedať, že tento kongres bol len časťou širších hegelianskych osláv v NDR. Už predtým prebehli oslavy na Humboldtovej univerzite, založenej roku 1809 na podnet W. von Humboldta, na ktorej prednášal v rokoch 1818—1831 aj Hegel a odkiaľ sa šírila jeho sláva. Na 14. november, deň Heglovej smrti (1831), sa plánuje vedecké zasadanie na univerzite Friedricha Schillera v Jene, Heglovom prvom akademickom pôsobisku, na tému: Hegel a Francúzska revolúcia — vývoj Heglovho filozofického myslenia v Jene. Keďže Hegel bol jedným zo zdrojov marxizmu, ktorý je vedúcou ideológiou v NDR, zapájajú sa do osláv aj najvyššie štátne orgány a denná tlač prináša úvahy o Heglovi.

VIII. medzinárodný hegeliansky kongres v Berlíne bol dôstojnou oslavou Hegla a jeho dedičstva. Zúčastnilo sa na ňom okolo 300 bádateľov asi z 25 štátov celého sveta. V nedeľu 23. augusta sa kongres začal príhovormi prvého predsedu Medzinárodnej hegelianskej spoločnosti prof. Dr. W. R. Beyera, zástupcu predsedu Rady ministrov DDR Dr. A. Abuscha, predsedu Nemeckej akadémie vied v Berlíne prof. Dr. H. Klarcho a rektora Humboldtovej univerzity v Berlíne prof. Dr. K. H. Wirzbergera. Prvé pracovné zasadanie kongresu bolo až v pondelok 24. augusta, na ktorom odzneli štyri hlavné referáty. Ch. Perelman z Bruselu hovoril na tému *Dialektika a dialóg*, P. Kopnin z Moskvy na tému o *Jednote dialektiky, logiky a teórie poznania*, G. Günther z Princetону o *Historickej kategórii nového* a M. Buhř z Berlína o *Dialektickej štruktúre dejín*.

Potom sa účastníci kongresu rozdelili do štyroch pracovných skupín, ktoré zasadali súčasne i po sebe. Boli to: Leninova kritika Hegla, Reč a vedomie, Dialektika prírody a dejín, Hegel a problém občianskej spoločnosti. V každej skupine odzneli početné diskusné príspevky. Marxistickí filozofi boli silno zastúpení vo všetkých skupinách, najviac však v prvej, tretej a vo štvrtej. Československí zástupci hovorili v skupinách Dialektika prírody a dejín, a Hegel a problém občianskej spoločnosti. Početne boli na kongrese najviac zastúpení filozofi zo ZSSR a NDR. Veľa bolo aj filozofov z NSR.

Kongres sa skončil v sobotu 29. augusta všeobecnou diskusiou o témach, ktoré na ňom odzneli, a záverečným prejavom prof. Dr. W. R. Beyera.

Pracovné zasadanie kongresu pretkávali a doplňali rôzne podujatia, ktoré zvýraznili jeho slávnosťnosť. Predseda Nemeckej akadémie vied v Berlíne prof. Dr. H. Klare usporiadal recepciu, Heglovský výbor Nemeckej demokratickej republiky usporiadal slávnostné zasadnutie z príležitosti 200. výročia Heglových narodenín, na ktorom odzneli okrem privítacej a slávnostnej reči aj recitácie z Heglových, Engelsových a Leninových diel a dve hudobné vložky. Slávnostnú reč: Heglovo dielo a naša doba mal zástupca predsedu Rady ministrov a predseda Hegeliánskeho výboru NDR Dr. A. Abusch. Vo štvrtok 27. augusta, v deň Heglovej smrti, kládli sa vence na Heglov hrob. Na Dorotejskom cintoríne, celkom na kraji, v nenápadnom hrobe a pod nenápadným pomníkom leží Hegel, vedľa neho je hrob jeho manželky, vedľa neho hrob Fichteho a vedľa neho zase hrob jeho manželky. Množstvo vencov a kytíc temer prevýšilo Heglov pomník. V krátkych pietných rečiach, prednesených v rôznych jazykoch, sa zhodnotil Heglov pokrokový odkaz. V posledný deň kongresu, v sobotu poobede, sa usporiadal veľký výlet loďou po krásnych berlínskych jazerách.

Slávnosťnosť kongresu podčiarkovala aj heglovská výstava, otvorená 24. augusta v Nemeckej štátnej knižnici v Berlíne a nesúca sa v znamení Engelsových slov, zvolených za jej motto: My nemeckí socialisti, sme pyšní na to, že pochádzame nielen od Saint Simona, Fouriera a Owena, ale aj od Kanta, Fichteho a Hegla. Výstava kládla Heglov vývoj a jeho dielo do širokého rámca súčasných politických, sociálnych, kultúrnych a iných súvislostí v Nemecku a v ostatnej Európe, predovšetkým vo Francúzsku a v Anglicku, kde v Heglových časoch kráča „svetový duch“. Poukazovala aj na pohegeliánsky vývoj, na mladohegeliánov, na Feuerbacha, Marxa a Engelsa, na ruských revolučných demokratov, na Lenina a končila sa ukázkou z prekladov Heglových diel do jazykov socialistických štátov a ukázkou z diel o Heglovi v týchto štátoch.

Vcelku možno povedať, že VIII. medzinárodný hegeliánsky kongres v Berlíne prispel dôstojne k tohoročným heglovským oslavám a poukázal na množstvo Heglových pokrokových myšlienok, ktoré zdedila poheglovská filozofia.

Teodor Münz